

slavni črnogorski prapor ali bandero, ga razvil, in povzdignil, da je v hladnem zraku veselo zaplaval. Knez pogleda po zbrani trumi in reče: „Zdravo vojska! Hajdimo u ime Boga! Barjaktar (bandernik) evo ti alajbarjak (bandera)!“ Sedaj obrne knez konja in krene proti Hercegovini, za njim pa 15.000 Črnogorcev.

Turška vojska slavjanskih Kristijanov se je tedaj pričela. Ali bo srečna ali nesrečna, to je sedaj edino pri Bogu. Kar človek premore, to so naši slavjanski bratje na Turškem previdno, skrbno in pošteno pripravili in priredili, in kar je tukaj glavna reč — složni so vsi: Črnogorci, Hercegovinci, Bosnjaki, Srbi in Bolgari. Podpirajo jih tudi in jim zmago želijo vsi Slavjani celega sveta: Hrvati, Slovenci, Čehi, Slovaki in Rusi — edini Poljaci ne. Da so tudi hrabri in pogumni, to vidimo in čujemo vsaki den in posebno o Črnogorcih in Srbih nihče ne dvomi, da se ne bojijo krvi preliti za krst sveti in svobodo zlato. Srečni izid vojske je tedaj edino pri Bogu, katerega vsi milo prosimo, naj pogleda na naše jugoslavjanske brate, krščene svoje otroke, naj blagoslovi njihove junaške roke in jim nakloni zmago čez mahomedanskega Turčina. Blizu 500 let sužanstva je dolga pokora! Bodi jim sedaj poslednja turška vojska!

Gospodarske stvari.

Kako se mladi konji voziti vadijo!

M. Mnogi kmetovavci mislijo, da si žrebe, brž ko je drugo leto dopolnilo, more že samo svoj živež služiti. Po jedni plati je to resnica, ker mladega konja do polnoletosti brez dela rediti, to zamorejo le bogataši. Če se pa mlad konj, kakor je to pri večidel malih posestnikih navada, iz soparnega hleva, kjer se ne more ne prosto gibati, ne udov in pluč prav razvijati, brž za težka kmetijska dela porabi, se mlado živinče dostikrat pretegne in škodo trpi, zlasti če se pri vsem tem še slabo krmi in oskrbuje. Marsikteri celo zahteva, da mlado, nedoraslo živinče ravno tisto delo opravi, ktero popolnem dorasli konj. Kakoršni so pa nasledki tako zelo napačnega ravnanja? Ali se da od živinčet, ki so bila pred popolno godnostjo z delom presiljena tako, da so v rasti in telesnem razvitku zaostala, tudi dober zarod pričakovati? Gotovo ne. Nasledke te napačne varčnosti bodo še le zanamci trpeli, ker bodo njihovi konji z večma slabotni, sprideni in za delo čedalje menj sposobni.

Vsi razumni konjerejci obračajo vso svojo pozornost na to, da žrebeta do dopolnjenega četrtega leta ne le obilno, ampak tudi krepko in zdravo krmo dobivajo. Kajti le zadostna in zdrava krma v zvezi z primernim gibanjem vzreja za delo, rejo, in pleme sposobna živinčeta. Vsak kmetovavec, ki hoče, da se mu trud za vzrejevanje konj kolikor toliko najboljše poplača, mora na to gledati, da

zdrava, krepka pohlevna in lepa žrebeta na sejm postavi, da more tako kolikor mogoče najvišjo ceno za nje tirjati.

Ker mali posestniki konje le bolj za vožnjo pa ne toliko za ježo odreja, hočemo tukaj nekoje besede povedati, kako se zamorejo mladi konji lahko voziti navaditi in da pri vsem tem še zdravi in lepi ostanejo. Žrebe se mora večkrat iz hlevne soparice na pašo ali vsaj na kratek sprehod spustiti. Tako dobi živinče priložnost svoje ude po prostem gibanju uriti in pluća po dihanju čvrstelega zraka naravno razvijati.

Brž ko je drugo leto dopolnilo, se mora z konjsko opravo soznani in sprijazniti. To se pa najleži zgodi, če se mu oprava pokaže in se žrebe v njo opravi in v njej okoli vodi. Pri teh vajah se mora skrbno na to ozir jemati, da oprava mlademu konju tudi dobro stoji in prilega. Za prvi poduk od starih konj opravo jemati ni dobro, ker se nedoraslim živinčetom ne more nikakor oprava prilagati, ki je le starim odraslim živalim prav. Najbolj se priporoča oprava oprava (Brustgeschirr), ker se ta po telesu vsakega konja da pripinjati. Pa tudi pri prsni opravi se mora paziti, da oprava prsna in jena plošica (Brustplatte) konja ne tišči in prsnih sklepov na prednjih nogah ne pritiska. Plošica pa se tudi ne sme pregloboko polagati, da konja pri hoji preveč ne utruji ali do krvavega odrga. Ako pa prsna plošica previsoko leži, to tudi ni hvale vredno. Tako preveč na sapnik pritiska in oddihovanje močno opovira. Če oprava mladega konja rani, potem se lahko primeri, da neče več potegniti. Zato gre pred vsem skrbeti, da je oprava konju kolikor mogoče dobro priležna. Po vsaki vaji naj se konju prsa pregledajo in preiščejo. Ako je konju pod jermenjem kje kaka oteklina nastala, se konj ne sme zopet vpreči, predno je oteklina popolnem odpravljena. Da se krvavo odrgnjenje kože zabrani, je dobro, če se konjska oprava za mlade konje z kožuhovino ali jirhovino podvleče, da bolj mehka postane. Nasvetuje se tudi mesta na konju, kjer pri vožnji oprava leži, po izpregi z mrzlo vodo umivati.

Ko se je žrebe z opravo popolnem soznani in sprijaznili, da jo voljno in rado na se vzame in v njej mirno hodi, se gre lahko za korak dalje. Zdaj pride vrsta na vpreganje v voz. Pri prvih vajah se morajo štrange, za nekoliko podaljšane, po 2 krepkih možakih nategniti in nekoliko zadej vsaksebi držati. Še le, ko se je konj, katerega je treba za uzdo voditi, mirnega koraka privadil, se začenjajo štrange po malem bolj vkup vleči. Kakor hitro pa žival ritne ali binčne, se morajo brž od stegen zopet proč potegniti in to tolikokrat, da se konj štrang ob stegnih privadi in za nje krepko potegne. Take vaje po 2—3 krat ponovljene imajo najboljši vspeh. Ko se je žrebe pritisku oprave na prsa in drganju štrang ob stegna privadilo, se najpreje nektrekrat v prazen in

pozneje v zmerno obložen voz vpreže. Žrebeta za vajo pred plug ali celo pred brano vpregati je strahansko nespametno, ker silno nevarno. Štrange leže preglobo, konj takega drganja ni vaje, začne bincati, se pri obračanju rad splaši, skoči čez štrango, kar ga le še bolj zdivja in slednjič na vrat na nos vzdirja. Tako neprevidno ravnanje je že mnogo nesreč vzročilo, ali vsaj žrebe za dalj časa plašljivo naredilo.

Kdor ima živo, iskreno žrebe, ta ga mora poleg starega, pohlevnega, že dobro privajenega konja vpreči. Tisti, ki konja vadi, se mora ali na voz postaviti ali pa na starem, vajenem konju jezdariti in tako poljubno preoblikovati mladega konja brzdati. Nepotrebno mučijo mnogi konjerejci svoje mlade konje z tem, da preživim mladim konjem glavo preveč v stran k že privajenemu konju privezujejo, kar mladega konja sili, že pri prvem delu nekoliko poprečno hoditi. Neizogibni nasledek tega je, da sklepi ali jedne ali druge sprednjih nog za zmirom nekaj zakrivljeni postanejo.

Vse skoraj, kar se ima pri konjih za hudobnost, je večidel po napačnih in neumnih vajah zakrivljeno. Če se mlademu konju delo pretežavno ne naredi in če se mu vaje ne raztegnejo preveč, pač pa večkrat ponavljajo, če ga vprežna oprava ne tišči in ne drga in če mu proste in dovoljne noše glave nič ne zavira, se mu kmalu zaupnost in veselje do dela vzbudi in se brez vsega upiranja in obotavljanja na delo privadi. Vaje mladih konj se smejo le zanesljivim možakom zaupati in ti se morajo pri tem delu skrbno večkrat nadzorovati. Nikdar in nikakor pa se ne sme dopuščati, da bi se mlada živinčeta na kakoršni koli način dražila, ker se tako lahko razvadijo in dostikrat hudobna postanejo.

Šest zlatih nauk gledé gozdarstva. Kamorkoli po deželi pridemo, povsod slišimo, da naši gozdi (boršti, hoste, lesovje, logi) gredo rakovo pot in se tako že kapital sam (gozd) pokončuje namesto da bi se samo obrest ali činži (gozdovi pridelki) od njega jemali. Gozd je namreč neizmeren kapital v deželi, o katerem velja resnica: „uživaj le obresti (pridelke) njegove, kapitala (gozda) samega pa se ne dotakni! Nedavno so „Novice“ o tej prevažni stroki našega gospodarstva objavile šest zlatih nauk, katere tukaj tudi našim bralcem kmetovalskim podajamo in priporočujemo v dober premislek!

Prvi zlati nauk gozdnega gospodarstva je ta, naj ljudstvo sploh z gozdi tako ravna, da mu ne prenehoma donajajo največji dobiček. Če se z njimi drugače ravna, trpijo gozdi sami škodo, gospodar pa ne vleče iz gozda največji dobiček, ampak le majhno korist ali hasek. Oče, ki je zasadil gozd, ne doživi časa, tudi sin ne, da bi ga smel sekati; to bo še le smel vnuk ali vnukov vnuk. Če oče pokvari gozd, pokvari jeden del lastnine

svojim naslednikom. Če ljudstvo oškoduje gozde po svoji deželi, poškoduje deželo prihodnjim rodovom. Poljedelstvo je osebno, lastnikovo ali posestnikovo gospodarstvo leto za letom. Drugače je pri gozdarstvu; to je gospodarstvo celega ljudstva od stoletja do stoletja. Če kdo polje zanemari, ne sega ta nemarnost daleč, kakor njiva, toda pokvarenje gozdov sega na vse strani daleč naprej v prihodnje čase. Zato je polje popolna lastnina gospodarjeva, da stori z njo, kakor mu drago. Ali brezobzirno samosvojno gospodarenje z gozdom kaže, da gospodar nima ne ljubezni ne previdnosti za blagor svojih potomcev! Gozd vsako leto raste, vendar ta vsakoletna rast gozdova ne donaja gospodarju na ravnost dobička. Le kaj malega sme vsako leto porabiti iz njega. Pravi pridelek v gozdu je les in če se ta poseka o pravem času, se gospodarju zemlja tako malo oslabi, da je komaj čez 1000 let poznati!

(Konec prih.)

Letina in tržne novosti. Toplo vreme do sred junija je po slani storjeno škodo še velja kako popravilo. Na Štajerskem upamo srednje dobro letino. Trs je v drugič močno pognal, a kabrnkov novih ni; stare pa večni dež v cvetenju moti. Branje ali trgatav bo sploh slaba. Sadja bo na mestih precej, na mestih pa nič. Mnogo travnikov je poblatilo, spravljane sena ovira slabo vreme. Na Kranjskem sploh hudo kaže. Zimino so deloma nalivi uničili. Jarino so po dvakrat sejali in krompir po trikrat sadili, ker je prvi in drugi sejež in sadež slana, povodenj ali toča pokončala. Na Koroškem je pšenica slaba, rž redka; travniki dajo pa mnogo in lepega sena. Ker vse na kesno hodi, se bojijo, da nebi zamogli letos ajde sejati. Na Tirolskem je rž prav lepa in tudi vina bo veliko. Na Goriškem slana ni škodila, pač pa grozdiči na pecljih gnijejo in odpadajo. V Istriji in Dalmaciji letina dobro kaže, oljke obetajo mnogo olja, vinogradi pa obilo vina; tudi zimine in jarine so lepe. Bolj žalostno je na Hrvatskem in Slavonskem, kder je nekaj slana, največ pa strahovita ploha in deževje neizmerno škodilo. Na Ogerskem je le v nekaterih krajih boljše, kuruza si je pomogla, krompir se pomladil, pšenica, oves in ječmen pa na mnogih krajih precej dobro kaže. V Bukovini in Gališkem so ljudje ubogi, zimina je slaba, jarina ni boljša in krompirjev sadež je skoro ves v premokri zemlji zgnjil. Na Českem, Moravskem in Šlezkem je rž po slani večidel uničena, jarina je lepa, krompir si je pomogel in pšenica vrlo dobro kaže. Sadja ondi ne bo skoro nič, hmelj je slab. Vkljub tem slabim gospodarskim novicam pa cena pri zrnju in živini že cel mesec leze nazaj, vsa kupčija hira in stoji. Mogoče, da jo turška vojska probudi. Vino je zopet padlo nazaj od cene, katero je dobilo hitro po slani, čeravno se zdaj močno kaže neizmerna škoda, koja je slana trti prizadjala.

Avstrija bo $\frac{2}{3}$, Laška $\frac{1}{2}$ in Francoska $\frac{1}{3}$ menj vina dobila od lani. V Mariboru velja štrtinjak lanskega vina 55—75 fl., na Ogerskem od 20—100 fl., v Karlovcu od 50—60 fl., na Hrvatskem 40—70 fl.

Sejmovi. 12. julija v Šoštanju in v Rogatcu. 13. julija pri sv. Duhu v Ločah. 15. julija v Zdolah, v Dobovi, v Pleterjah in pri sv. Rozaliji pri Celju. —

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Izvanredni občni zbor banke „Slovenije“), ki se ima vsled sklepa IV. občnega zbora od 6. junija t. l. sklicati, bo 3. avgusta t. l. popoldne ob 4. uri v čitalnični dvorani. Program: 1. poviksanje glavnice z novim doplačevanjem na akcije (5. točka IV. občnega zbora). V zadnjem občnem zboru izvoljeni zaupni možje: gg. Ivan Vilhar, Drag. Žagar in Jožef Jerič so 17. junija t. l. upravnemu svetu pismeno naznanili to-le: „Na podlagi preiskovanja bankinega stanja prosimo Vas za prihodnji občni zbor te-le predloge sprejeti v program: I. Popolno doplačanje na 2337 akcijskih, t. j. 90 gld. na vsako akcijo; eventuelno II. predlog, da se zavarovalnica proda, ali stôpi s kako drugo banko, ali pa da se likvidira; III. predlog: volitev odseka, ki bo imel izvršiti v II. predlogu našete nasvete.“ 2. Pritrjenje v občnem zboru od 31. maja p. l. sklenjeni premembni §. 73, pravil o poravnanju pravnih preprirov med banko in zavarovalnici po poljubni sodnji (Schiedsgericht). Delničarji, ki se želé občnega zbora vdeležiti in glasovati, naj svoje delnice v smislu §. 24 pravil pri glavni blagajnici banke „Slovenije“ v Ljubljani proti potrjilnim in pooblastilnim listom vložé do 28. julija 1876. Delničarjem pa, katerih delnice so še od zadnjega zbora vložene pri blagajnici, se bodo pooblastilni listi za prihodnji izvanredni občni zbor takoj poslali.

V Ljubljani 18. junija 1876.

Od upravnega odbora banke „Slovenije“.

Iz mariborske okolice. (Nič kakor sama tlaka.) Naš okrajni zastop potroši grozno veliko denarjev za okrajne ceste, nove in stare, n. pr. v Volčji dolini, čez Slatenek pri sv. Jurju, v Selnici, v Rušah. Menjši posestniki v svoji slepoti in nemarnosti ne pomislijo, kaj in kako se tukaj dela z njihovim dačnim denarjem, večjim pa je vse prav. Ti imajo konje in veliko zaslužijo za navajanje „šodra“. In če kdo kaj ugovarja, se mu tak pristaš okrajnega zastopa brž zareži v prav nemčurski „šprobi“: „kaj to tebi an gre?“ Pri volitvah taki srakoperji čivkajo ljudem: „nič ne verujte Slovencem, najmenj pa njihovim mešnikom; ti vam hočejo staro graščinsko tlako „nazaj spraviti“, (kar se vé ni mogoče). No, naši kmetje so jim vse verovali, sedaj pa tudi lahko pogledajo,

do kolike sreče da so jim liberalni, nemškutarski zijaki pripomogli. Naj le pomislijo, da jim je okrajni zastop naložil že 43,000 fl. letnega plačevanja. Večji del naših srenj ima že po 20 % srenjskih doklad in vrh tega še srenjsko raboto po več dni. Nek Kamčan z 23 orali zemljišča ima 23 rabotnih dni, eden veliki posestnik 18 dni in nek kočlar 6 dni, čeravno druga ne glešta, kakor borno kajžo z revnim vrtičem. Za kamenje, ki se iz Kamške grabe vozi v Maribor, se od sežnja plačuje po 40 kr. za popraviljanje zdrapanne ceste, kar znaša na leto okoli 200 gld. Toda cesta se popravlja večjidel — z raboto. Glejte tlako v hvalisani nemško-liberalni dobi. Nek Kamčan je rabočanom opomnil, naj grabne delajo na gornjem kraju ceste. Za dobrohotni nasvet je bil 3 dni zaprt in je imel še okoli 10 fl. stroškov. Toda letos delajo vendar le po njegovem nasvetu. — G. učitelju Kocmutu zamoremo naznaniti, da še ne dobi svoje dolžne mu šolnine. Kajti g. Seidl, ki bi zarad odlaganja imel 20 fl. kazni plačati, je na namestnijo v Gradec poslal opravičenje, ki je bolj zamotano, kakor srabotje na slivovem grmu!

Kamčan,

ki je zavolj dobrega nasveta kašo jedel.

Iz Celja. (Poslano.) Ni resnično, kar je nekdo iz Celja v 27. številu „Slov. Gosp.“ poročal, namreč da ni bilo okoličin otrok pri procesiji na Telovo. Napovedalo se je otrokom, ne pa meni, da se imajo zbrati k procesiji pri kakem voglu mesta. Otroci so raztepeni v treh hišah po mestu in okolici in zato jih ni mogoče nadzorovati, kedar se k procesiji zbirajo, še menj pa je to mogoče pri kakem mestnem voglu med velikim številom ljudstva. Vseh otrok je 350. Na dalje ni res, da sem pri g. c. k. okrajnem glavarju popraševal, ali sem dolžen otroke pri procesiji na Telovo nadzorovati ali ne. Samo okrajnemu šolskemu svetu sem prepustil določbo, ali se naj mladež okoličine šole udeleži ali ne „lepe nedelje“ pri sv. Jožefu, kakor se je zahtevalo.

J. Lopan, nadučitelj.

Od sv. Tomaža pri Veliki nedelji. (Letina. — G. Maurič.) Dolga letošnja zima je škodila vinogradom in njivam. Ozimina je postala redka, trsovje pa je močno pozeblo. V spomladi je začelo vse hitro rasti zavolj toplega juga. Drevje je močno cvetelo, a na cvetje je zapal sneg, poškodil cvetje in polomil vejevje. Meseca maja smo imeli skoro sam dež, povodenj in mraz, ki je nižje vinograde in mnogo sadja uničil. Kder ni bilo mraza, bodo morebiti še kaj brali, pa tudi nekoliko sadovja dobili. Sedaj meseca junija smo imeli precej ugodno vreme in po njivah se zopet lepo kaže; tudi sena smo še velja koliko dobili; le v goricah bo slabo. — Brali smo v „Slov. Gosp.“, kako mladi g. Maurič v Ormužu davkoplačilce s svojim jezikom pika. Tudi sv. Tomaževčanom se jednako godi, kedar pred tega človeka pridejo! Vendar vse to bi še človek, čeravno težko, pozabil, ko bi le „šakucijam“ uti mogel, ki ga zadenejo,